

Datum raad	17 december 2020	Zaaknummer	1948340946
Datum college	10 november 2020	Portefeuille	Economie, Financiën en Ruimtelijke Ordening J.H.M. Goijaarts
Onderwerp	Gewijzigd vaststellen Verordening Fysieke Leefomgeving		

Samenvatting

Omdat de rijksoverheid de Omgevingswet invoert is over enige tijd een omgevingsplan nodig. Eén van de tussenproducten op weg naar het definitieve omgevingsplan is de Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad. Daarin worden bestaande (delen van) verordeningen gebundeld.

De verordening bevat de al gekende regels over onder andere archeologie, cultureel erfgoed, wegen en horecageluid. Toegevoegd worden regels over hemelwater. Heringevoerd worden regels over geurhinder van veehouderijen. De toevoeging en herinvoering van deze laatste elementen sluit aan op beleidsdoelen die uw raad eerder vaststelde.

De nu voorgestelde verordening is gewijzigd ten opzichte van de ontwerpverordening die ter inzage lag. De voorbije maanden zijn zienswijzen ingediend op het ontwerp van de verordening. Die zienswijzen zijn verwerkt in de nu voorgestelde geurnormering van veehouderijen. Daarnaast vindt verduidelijking plaats van de ambitie voor eigen verwerken of bergen van hemelwater.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad

Deze verordening is gerelateerd aan programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling, stedelijke vernieuwing, en aan activiteit 8.1 van de Mijlpalen van Meierijstad: 'We gaan voldoen aan de Omgevingswet'.

Behandeling in commissie

2 december 2020

Ontwerpbesluit gemeenteraad

De raad besluit:

1. De verordening Fysieke leefomgeving Meierijstad (VFL) (1^e tranche) vast te stellen

2. De verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Meierijstad (7^e wijziging) vast te stellen;
3. De verordening tot wijziging van de Bouwverordening Meierijstad (1e wijziging) vast te stellen.

Waarom naar de raad

Het vaststellen en intrekken van verordeningen is wettelijk voorbehouden aan de raad.

Aanleiding

Door de invoering van de Omgevingswet per 2022 dient Meierijstad een omgevingsplan vast te stellen. In het omgevingsplan komen verschillende regels samen; regels die we nu aantreffen in bestemmingsplannen, in rijksbesluiten en in gemeentelijke verordeningen. In onze voorbereiding op het omgevingsplan hanteren we twee tussenproducten. Een om de verzameling bestemmingsplannen wat te harmoniseren en om er recente beleidsnota's in te laten doorwerken. En een tweede tussenproduct om de verordeningen over de fysieke leefomgeving te integreren. Deze aanpak met twee tussenproducten voor het omgevingsplan is opgenomen in het koersdocument voor de programmalijn Veranderopgave Omgevingswet en in het projectplan omgevingsvisie-omgevingsplan.

U heeft op 18 april 2019 besloten over het koersdocument voor de programmalijn Veranderopgave Omgevingswet. Met het koersdocument heeft u bekrachtigd dat op beleidsdocumenten voor de invoering van de Omgevingswet ten minste inspraak mogelijk is. Daarom is de ontwerpverordening deze zomer ter inzage gelegd.

Argumenten

Overzicht

- 1.1. Verordening fysieke leefomgeving biedt duidelijkheid
- 1.2. Benutten van hemelwater wordt bevorderd
- 1.3. Geurnormen verbeteren woon- en leefkwaliteit en gezondheid
- 1.4. Nadelig neveneffect voor veehouderijen is beperkt

1.1. *Verordening fysieke leefomgeving biedt duidelijkheid*

Het kabinet en het nationale implementatieprogramma Aan de slag met de Omgevingswet dragen uit dat de Omgevingswet tegelijkertijd meer overzicht en meer maatwerk biedt. Het is een feit dat er wetten en besluiten worden samengevoegd. Dat is een ontwikkeling waar we in meegaan met deze Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad.

1.2. *Benutten van hemelwater wordt bevorderd*

De idee dat hemelwater zo snel mogelijk wordt afgevoerd via goten, regenpijpen, drainagebuizen en riolering raakt achterhaald. Oostelijk Noord-Brabant is erg gevoelig voor een tekort aan water. We zijn geconfronteerd met het derde jaar op rij met een neerslagtekort. En dat terwijl het waterverbruik hoog blijft, denk maar aan zwembaden in particuliere tuinen, luxe douchecellen en irrigatie in de landbouw. Door watertekort ontstaan natuurschade en economische schade. De aanwezigheid van meer oppervlaktewater in stedelijk gebied zou hittestress mee tegengaan.

Het is van belang om hemelwater op gebouwen en percelen vast te houden om het daar te benutten, en om hemelwater meer te laten infiltreren in de bodem opdat het grondwater wat aangevuld wordt. Hiervoor is een mix aan instrumenten in te zetten. Bijvoorbeeld het bevorderen

van duurzaam bouwen, met gescheiden watercircuits, en het stimuleren van installatie van regentonnen en van het vergroenen van tuinen. Maar ook een hemelwaterverordening past in deze mix. Deze verordening doorbreekt de idee dat hemelwater alleen maar af te voeren is naar de riolering. Overigens heeft schoon hemelwater geen meerwaarde voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties: de behandeling daar is doelmatiger bij echt afvalwater.

Fasering

Het beter benutten van hemelwater, of afkoppelen van de vuilwatervoorziening, gebeurt gefaseerd. In hoofdstuk 6 van de Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad is vervat dat bij nieuwbouw alleen nog in uitzonderlijke situaties hemelwater wordt afgevoerd naar de riolering. Daarnaast kunnen gebieden aangewezen worden waar ook bestaande bebouwing afgekoppeld dient te worden. Een aanwijzing kan ook inhouden dat een grotere hoeveelheid hemelwater ter plaatse verwerkt moet kunnen worden. We hanteren een ambitie van 60 mm (per m² verhard oppervlak).

De beide soorten aanwijzingen zullen maatwerk zijn. Wat dan meeweegt zijn de locatiespecifieke kans op wateroverlast en/of hittestress, de planning van grote investeringen in de openbare ruimte of nutsvoorzieningen zoals riolering, warmtenet, enz. De gefaseerde invoering van de juridische plicht om af te koppelen gaat gepaard met ondersteuning voor eigenaren / gebruikers. Het geheel van deze aanpak krijgt een plek in de omgevingsvisie en een programma op basis van de Omgevingswet (een programma dat het verbreed gemeentelijk rioleringsplan opvolgt). Overigens is het op basis van het Activiteitenbesluit milieubeheer voor inrichtingen (bedrijven) al de bedoeling dat daar hemelwater niet wordt geloosd op de riolering.

1.3. Geurnormen verbeteren woon- en leefkwaliteit en gezondheid

De gemeenten Sint-Oedenrode en Veghel hadden elk een verordening op basis van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De gemeente Schijndel had niet zo'n verordening, zodat daar de standaardnormen van de Wgv golden. Intussen zijn de twee oude verordeningen niet langer geldig. Op basis van de beleidsmatige basis van onze gemeente Meierijstad (zie volgende alinea), een analyse van de Omgevingsdienst Brabant-Noord én uw omgevingsvisie-in-woording, is opnieuw een verordening geurhinder en veehouderij ontworpen. Die wordt meteen geïntegreerd in de Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad.

Per saldo betekenen de voorgestelde geurnormen een hoger beschermingsniveau voor omwonenden of de omgeving van veehouderijen. De reden hiervoor is dat sinds de voorgaande normstelling, meer dan tien jaar geleden, het belang van gezondheid, van milieu en van niet-agrarisch gebruik van het landelijk gebied, zoals recreatie en toerisme, groter is geworden. Dankzij de voorgestelde gebiedsindeling met gradaties van de norm, behoudt veeteelt wel kansen binnen onze gemeente.

Achtergrond beleid luchtkwaliteit en geurhinder

Voor gezondheid en luchtkwaliteit is door het gemeentebestuur van Meierijstad een beleidsmatige basis gelegd met de beleidsnota 'Samen gezond in Meierijstad', de 'Duurzaamheidsvisie Meierijstad', de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0', de 'Richtlijn Plattelandswoningen' en de 'Nadere invulling maatwerk aanpak woningbouwinitiatieven in de omgeving van geitenhouderijen'. Het project Vitaal buitengebied zou een kwaliteitskader voor geur en fijnstof opleveren als één van zijn deelproducten. Dit geheel krijgt een plek in het nieuwe omgevingsbeleid: de analyse en de doelstelling worden opgenomen in de omgevingsvisie, de regels worden opgenomen in uiteindelijk het omgevingsplan en andere

maatregelen kunnen een plek krijgen in programma's op basis van de Omgevingswet. Vooruitlopend op regels over verschillende bronnen van luchtvervuiling en geurhinder in het omgevingsplan, zijn in het tussenproduct de Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad geurnormen op te nemen op basis van de Wgv. Deze verordening kan niet gebruikt worden om meteen andere soorten geurhinder of luchtvervuiling aan te pakken.

1.4. Nadelig neveneffect voor veehouderijen is beperkt

De herintroductie van gemeentelijke geurnormen is potentieel nadelig voor agrarische bedrijven waar de betreffende soorten vee worden gehouden. Die bedrijven konden in Meierijstad tijdelijk gebruikmaken van meer milieuruimte, maar krijgen nu weer iets strengere geurnormen. Indien gekozen zou worden voor geurnormen die nog minder streng zijn, is geen sprake meer van een hoger beschermingsniveau voor woongebieden of van betere kansen voor bijvoorbeeld recreatie.

De Wgv-standaard geurnormen voor geurgevoelige objecten (woningen en andere menselijke verblijven) in Zuid- en Oost-Nederland zijn $3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ binnen de bebouwde kom en $14 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ buiten de bebouwde kom (terwijl voor West- en Noord-Nederland die normen 2 respectievelijk $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ bedragen). In onze directe omgeving zijn er gemeenten die voor een groot deel van hun landelijk gebied geurnormen van 5, 8, 9, 10 en/of 12 hanteren, slechts enkele gemeenten hanteren voor een klein deel van hun gebied de geurnorm $14 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Dat betekent dat de nu voorgestelde geurnormen voor Meierijstad in vergelijkend opzicht niet opmerkelijk streng zijn.

De Omgevingsdienst Brabant-Noord berekende enkele scenario's en adviseerde voor Meierijstad het scenario met 2, 10 (aanvankelijk 8) en 12 als geurnormen. Dat betekent dat in stedelijk gebied de geurnorm iets strenger wordt (van 3 naar $2 \text{ OU}_E/\text{m}^3$), en dat ook in agrarisch gebied de geurnorm iets strenger wordt (van 14 naar $12 \text{ OU}_E/\text{m}^3$). We zien geen reden om op industrieterreinen of grote bedrijventerreinen dezelfde geurnorm veehouderij op te leggen als in woongebied, daarom stellen we zulke terreinen in de verordening gelijk met agrarisch gebied (dus $12 \text{ OU}_E/\text{m}^3$). En omdat in onze gemeente veel gebieden bestaan waar (al dan niet agrarische) bedrijvigheid en wonen gemengd voorkomen, hanteren we een tussenliggende geurnorm van $10 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Die geurnorm hanteren we ook voor natuurgebieden en groen-blauwe structuren omdat daar eveneens geurgevoelige objecten (verspreid) aanwezig zijn. Overigens gold tot en met 31 december 2018 in delen van Sint-Oedenrode een geurnorm van $1 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, zo streng zou het omgevingsbeleid niet opnieuw worden.

Veehouders en hun belangenbehartigers vrezen dat de geurnormering zoals die was opgenomen in de ontwerpverordening teveel beperkingen met zich meebrengt voor hun bedrijfsvoering en voor nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied. Zoals in de zienswijzennota is verwoord, hoeft die vrees niet gedeeld te worden. Maar de druk is wel te verlagen door de middelste geurnormering niet te stellen op $8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ maar op $10 \text{ OU}_E/\text{m}^3$.

In de periode tot de inwerkingtreding van onze nieuwe geurnormen kunnen veehouderijen gebruikmaken van de nog beschikbare milieuruimte (in Schijndel gold de Wgv-standaard al; in Sint-Oedenrode en Veghel golden tot en met 31 december 2018 lokale geurnormen en vervolgens is daar teruggevallen op de wettelijke standaard). De nieuwe geurnormen raken veehouderijen pas als ze een nieuwe omgevingsvergunning nodig hebben.

Er wordt vooralsnog geen aanpassing opgenomen ten opzichte van de Wgv-standaard afstanden.

Geurnormen en bijgevoegde kaart

Via de artikelen 7.2 en 7.4 van de verordening en de gebiedskaart geurnormen wordt aangegeven waar welke geurnormen gelden. Op de normenkaart zijn de gebiedstypologieën genoemd zoals ze ook worden gebruikt in de omgevingsvisie-in-wording.

- In agrarisch kerngebied en op industrieterreinen geldt de norm van 12 OU_E/m^3 . Op de normenkaart is dat aangeduid als II. Landelijk gebied, agrarisch en VIII. Zware bedrijvigheid.
- In gemengd landelijk gebied, natuurgebied en op bedrijventerreinen geldt de norm van 10 OU_E/m^3 . Op de normenkaart is dat aangeduid als I. Landelijk gebied, hoofdfunctie natuur, III. Landelijk gebied, verweving van functies en VII. Lichte bedrijvigheid.
- In woonkernen geldt de norm van de norm van 2 OU_E/m^3 . Op de normenkaart is dat aangeduid als IV. Centrumdorps gebied, V. Centrumstedelijk gebied en VI. Verstedelijkt (woon)gebied.

Kanttelingen

1.1. Dit is de eerste tranche van de verordening

De Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad die op dit moment voor u ligt, is nog niet helemaal uitontwikkeld.

- Het is wat pionieren met deze verordening fysieke leefomgeving. In de regio of landelijk is er nog geen ingeburgerde aanpak of vorm. Dat betekent dat we misschien nog een verbetering van de verordening maken waarvoor we niet willen wachten tot het moment dat de regels overgaan naar het definitieve omgevingsplan. Hiervoor houden we de ontwikkelingen bij de VNG en de ODBN in de gaten.
- Ons college is nog niet gereed met het digitaliseren van het bomenbeleid, daarbij inbegrepen het inventariseren van houtopstanden (al dan niet cultuur- en/of natuurhistorisch waardevol). Het eindbeeld blijft wel dat bomen zijn opgenomen in een basisregistratie en dat klanten via het Digitaal stelsel Omgevingswet hierover informatie kunnen vinden, meldingen doen en vergunningen aanvragen. Op weg naar dat eindbeeld is het integreren van de bomenverordening met een digitale bomenkaart wel een zinvolle tussenstap. Die integratie kan plaatsvinden zodra de in de huidige bomenverordening genoemde groene kaart gereed is.
- Met artikel 17.9 Omgevingswet is een gemeentelijk adviescommissie voor rijksmonumentenactiviteiten voorgeschreven. Die commissie is in te stellen bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In Meierijstad is nog na te gaan hoe we de huidige advisering over gemeentelijke en rijksmonumenten, welstand, beeldkwaliteit van ontwikkellocaties, straatnamen en inpassing van energie-opwekking in het landelijk gebied een vervolg willen geven onder de Omgevingswet. We verwachten hierover het gesprek te voeren in 2021. De uiteindelijk gekozen commissie, de taak en vorm daarvan, is op te nemen in een volgende tranche van de verordening fysieke leefomgeving.
- Een aantal artikelen wordt uit de APV en Bouwverordening overgeheveld naar de nieuwe verordening fysieke leefomgeving. De APV wordt daarnaast op een inhoudelijk punt aangevuld. Op verzoek van de VNG-commissie Bestuur en Veiligheid is in de Model- Algemene plaatselijke verordening (Model-APV) een artikel opgenomen met bepalingen die ertoe strekken uiterlijk vertoon van verboden organisaties, zoals Outlaw Motorcycle Gangs (OMG), in de openbare ruimte te verbieden.

Communicatie

Ter gelegenheid van de sessies van het ThuisLab Omgevingswet in mei 2020 vond publiekscommunicatie plaats over de verordening: een concept van de tekst en uitleg in tekst en in video. Bij het aspect van geurhinder van veehouderijen zijn adviezen van ODBN en GGD betrokken.

Gezamenlijke hemelwatercommunicatie

Vanuit de Watersamenwerking As50+ is het element hemelwaterverordening voorbereid door de gemeenten Bernheze en Meierijstad gezamenlijk. We willen ook bij de uitvoering van dit beleid graag samenwerken. Onderdeel van die samenwerking wordt de communicatie met klanten over het hemelwater, het riool, de klimaatverandering, hun gebouw en hun tuin. Voor de uitvoering van het klimaat- en waterbeleid is namelijk communicatie een zeker zo belangrijk instrument als regelgeving.

Participatie

Deze zomer is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure volgens de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. De inspraak van die procedure is een vorm van burgerparticipatie. Het gaat hierbij om de trede van raadplegen op de participatieladder. Mensen hebben zienswijzen ingezonden en hebben mondeling hun zienswijze toegelicht. Naast de formele inspraak vond met ZLTO-vertegenwoordigers overleg plaats aan de keukentafel.

In een eerdere fase vond een minder formele wijze van burgerparticipatie plaats. Er is namelijk op 12 mei 2020 een sessie gelanceerd van het ThuisLab Omgevingswet over de verordening fysieke leefomgeving. En op 19 mei 2020 vond een interactieve sessie plaats van het ThuisLab Omgevingswet over geurhinder van veehouderijen als onderdeel van de verordening fysieke leefomgeving.

Duurzaamheid

De duurzaamheidsscan (bijlage 3) toont een score van +1.1 voor Planet, +0.6 voor People en -0.4 voor Profit. Hierbij is vooral gekeken naar de veranderingen voor hemel- en grondwater (hoofdstuk 6) en geurhinder van veehouderijen (hoofdstuk 7).

Extra instrumenten voor duurzaamheidsdoelen

In de Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad worden (delen van) bestaande gemeentelijke verordeningen samengebracht. Voor twee elementen vindt een aanvulling plaats.

- Het gemeentebestuur heeft wel beleid geformuleerd met betrekking tot gezondheid, luchtkwaliteit en veehouderij, maar dat beleid nog niet vertaald in een verordening geurhinder en veehouderij.
- En het gemeentebestuur heeft beleid geformuleerd met betrekking tot klimaatadaptatie, duurzaam bouwen en riolering, maar dat beleid nog niet vertaald in een hemelwaterverordening.

Deze twee elementen worden nu toegevoegd aan de bestaande regels. Deze toevoeging houdt in dat er instrumenten beschikbaar komen voor het realiseren van bestaande duurzaamheidsdoelen.

Financiële toelichting

Bij het veranderen van de geurnorm worden geen extra kosten verwacht. De nieuwe regels voor het verwerken van hemel- en grondwater worden verwerkt in het nieuwe VGRP+ (verbreed gemeentelijk rioleringsplan).

Planning

Van uw beeldvormende avond van 8 september 2020 is gebruik gemaakt voor een informatieve presentatie over onze juridische producten in verband met de Omgevingswet. De Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad was één van de onderwerpen van die presentatie.

Rechtsbescherming

Tegen een vastgestelde verordening kan geen bezwaar of beroep worden aangetekend. Dit betekent dat na vaststelling van de verordening hier geen rechtsbescherming aan de orde is.

Monitoring en evaluatie

De zienswijzen die zijn ingediend op het ontwerp dat ons college ter inzage had gelegd, boden de eerste feedback en gelegenheid tot verbeteren van de verordening fysieke leefomgeving. Vervolgens speelt bij het opstellen van het omgevingsplan de vraag in hoeverre de regels van de verordening overgenomen worden in het omgevingsplan.

Bijlagen

1. Verordening fysieke leefomgeving Meierijstad (VFL) (1^e tranche)
2. Zienswijzenota
3. Duurzaamheidsscan
4. Gebiedskaart geurnormen
5. Geurnormen regionaal
6. Verordening tot wijziging van APV (7^e wijziging)
7. Verordening tot wijziging Bouwverordening (1^e wijziging)

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,

De burgemeester,

dra. M.G.C. Wilms-Wils RA

ir. C.H.C. van Rooij